

POSTANOWIENIE

Dnia 6 października 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Włodzimierz Wróbel

po rozpoznaniu w Izbie Karnej w dniu 6 października 2021 r.,

na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.

sprawy **S. W.**,

z powodu kasacji wniesionej przez pełnomocnika wnioskodawcy,

od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)

z dnia 3 marca 2021 r., sygn. akt II AKa (...),

utrzymującego w mocy wyrok Sądu Okręgowego w P.

z dnia 25 sierpnia 2020 r., sygn. akt III Ko (...),

oddalający wniosek o odszkodowanie i zadośćuczynienie za szkody i krzywdy wynikające z represji za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego,

p o s t a n a w i a:

1) oddalić kasację jako oczywiście bezzasadną;

2) obciążyć wnioskodawcę kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego.

UZASADNIENIE

Wyrokiem Sądu Okręgowego w P. z dnia 25 sierpnia 2020 r. (sygn. akt III Ko (...)) oddalono w całości wniosek S. W. „o odszkodowanie i zadośćuczynienie za szkody i krzywdy wynikające z represji za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego w postaci: bezprawnego pobytu w okresie od 03.10.1980 r. do dnia 02.09.1981 r. w miejscu odosobnienia bez stanowiącego podstawę odosobnienia prawomocnego orzeczenia i w związku z utratą wynagrodzenia za

pracę we wskazanym okresie oraz w okresie od dnia 02.09.1981 r. do dnia 01.10.1981 r. i bezprawne powołanie do służby wojskowej w okresie od 03.10.1980r. do dnia 02.09.1981 r., w związku z bezprawnym oddelegowaniem do pracy w S. w okresie od 15.10.1981 r. do dnia 25.05.1984 r. oraz w związku z rozłąką z rodziną wynikającą z konieczności wyemigrowania wnioskodawcy do Kanady w okresie od dnia 29.05.1984 r. do dnia 26.06.1985 r.”

Wyrok ten zostały utrzymany w mocy wyrokiem Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 3 marca 2021 r. (sygn. akt II AKa (...)).

Od powyższego prawomocnego orzeczenia kasację wniósł pełnomocnik wnioskodawcy, zarzucając przedmiotowemu wyrokowi:

„ I. rażące naruszenie przepisów prawa materialnego, poprzez ich nieprawidłowe zastosowanie, a polegające w szczególności na:

a) naruszeniu art. 11 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 23 lutego 1991 roku - o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego Państwa Polskiego (Dz.U, z 2018 r. poz. 2099 ze zm.). poprzez, i to w zasadzie bezkrytycznie w ślad za Sądem I Instancji, jego nieprawidłową wykładnię i w konsekwencji uznanie, iż powołanie wnioskodawcy S. W. do czynnej służby wojskowej i następnie, skierowanie do miejsca odosobnienia, nie stanowiło bezprawnego zatrzymania i pozbawienia go wolności w rozumieniu przedmiotowej regulacji, a w konsekwencji, z uwagi na niezrealizowanie przesłanek wymienionych w powołanym przepisie, brak było jakichkolwiek podstaw do uznania roszczeń wnioskodawcy, tak co do samej zasady, jak i wysokości, w sytuacji gdy całokształt okoliczności sprawy, w tym, zwłaszcza związanych z samym poborem wnioskodawcy do służby wojskowej, tj. wbrew obowiązującym wówczas przepisom, nagle (zwłaszcza nagle przeniesienie do ośrodka pod K.), bez jakiegokolwiek przy tym procedury (brak prawomocnie zakończonego postępowania -wnioskodawca dwukrotnie składał do Dowódcy JW (...) w P. odwołania od decyzji powołania, nie doczekując się nigdy finalnego rozpoznania składanych tak przez niego środków zaskarżenia), ciągłą kontrolę oraz inwigilację, z przyczyn przy tym, czysto politycznych, jak również warunki panujące na terenie jednostki wojskowej. niewątpliwie stanowi przejaw, bezprawnego, pozbawionego jakichkolwiek podstaw, tak prawnych, jak i faktycznych a przy tym, naruszającego prawa człowieka,

zatrzymania i pozbawienia go wolności, i to w rozumieniu powołanego przepisu, uprawniającego do uzyskania przez wnioskodawcę S.W., jako poszkodowanego, należnego mu zadośćuczynienia i odszkodowania na gruncie powoływanej ustawy;

b) naruszeniu art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 23 lutego 1991 roku - o uznaniu nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego Państwa Polskiego (Dz.U. z 2018 r., poz. 2099 ze zm.), poprzez, i to w zasadzie całkowicie bezkrytycznie, w ślad za Sądem I Instancji, jego niewłaściwą wykładnię, prowadzącą do nieprawidłowego i błędnego, dalej, uznania, iż podejmowanie przez organy Państwa, wobec wnioskodawcy S.W. działania polegające na obligatoryjnym zobowiązaniu wnioskodawcy do podjęcia służby wojskowej - i to, co istotne, wbrew obowiązującym wówczas przepisom prawa, zmuszenie wnioskodawcy do pracy w S., poza miejscem zamieszkania oraz dotychczasowej pracy, a także podejmowanie działań mających na celu, de facto, usunięcie wnioskodawcy S.W., a sfinalizowanych przymusową, wywołaną okolicznościami, emigracją wnioskodawcy do Kanady - i to wszystko, z przyczyn, stricte, politycznych, przymusowo, bez zgody i swobodnej, bez jakichkolwiek nacisków, wobec wnioskodawcy, nie stanowią decyzji o internowaniu, o której mowa w przywołanym przepisie, co w konsekwencji, wobec braku spełnienia przesłanek określonych tą regulacją, uniemożliwia uwzględnienie kierowanych przez wnioskodawcę, tak, roszczeń, w sytuacji gdy, prawidłowa wykładnia pojęcia „decyzji o internowaniu”, wskazanego w przepisie, i to zgodnie z powszechnie przyjętą przy tym definicją tego słowa, w sposób jednoznaczny przesądzać winna, iż podejmowane przez służby Państwa, wobec wnioskodawcy, tak działania, stanowiły de facto przejaw podjętej przez nich decyzji o internowaniu, i to z przyczyn o charakterze stricte politycznym, uprawniające, w konsekwencji, w dalszej kolejności, do uzyskania przez wnioskodawcę stosownego, ustawowego przy tym, w odpowiedniej wysokości, odszkodowania oraz zadośćuczynienia za doznaną, w związku z powyższym, niewątpliwie, krzywdę;

c) naruszeniu art. § 46 pkt. 21 Zarządzenia Ministra Obrony Narodowej nr 22/MON z dnia 10 czerwca 1980 roku w sprawie służby wojskowej studentów i absolwentów szkół wojskowych obowiązującego na dzień powołania wnioskodawcy S. W. do czynnej służby wojskowej, poprzez jego całkowite w zasadzie pominięcie i

niezastosowanie w stanie faktycznym niniejszej sprawy, prowadzące w konsekwencji do niczym nieuzasadnionego i pozbawionego jakichkolwiek podstaw, tak prawnych, jak i faktycznych uznania, iż wobec wnioskodawcy nie zaistniały żadne przesłanki uzasadniające przyznanie mu odszkodowania i zadośćuczynienia na gruncie przepisów tzw. ustawy łutowej, w sytuacji gdy powołanie wnioskodawcy S. W., w okresie ponad 18 miesięcy od dnia ukończenia ostatniego roku nauki lub studiów, było w całej swej rozciągłości sprzeczne z obowiązującymi wówczas przepisami prawa, i stanowiło, ponad wszelką przy tym, wątpliwość, bezprawne pozbawienie wnioskodawcy S. W., wolności, uprawniające do uzyskania należnego mu z tego tytułu odszkodowania i zadośćuczynienia;

d) naruszeniu art, 64 ust. 2 w zw. z art. 32 ust. 1, art. 2 oraz art. 41 ust, 5 w zw. z art. 77 ust. 1 i 31 ust, 3 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej- poprzez ich niewłaściwe niezastosowanie, i w sposób niczym nieuzasadniony różnicowanie sytuacji osób represjonowanych z powodów politycznych w okresach od 1956 - 1981 roku oraz pozbawionych wówczas, w sposób całkowicie bezprawny i nieznaający żadnego w zasadzie uzasadnienia pozbawienia wolności, zmuszonych do przebywania w miejscu odosobnienia oraz powołanych do zasadniczej służby wojskowej, bez prawnych ku temu przyczyn - i to ze względów politycznych, prowadzące w konsekwencji, do całkowicie chybnego i wadliwego, bez jakichkolwiek przy tym podstaw, pozbawienia wnioskodawcy S.W., jako bezsprzecznie osoby represjonowanej ze względów politycznych (i to zgodnie z definicją zawartą w ustawie z dnia 20 marca 2015 roku o działaczach opozycji antykomunistycznej oraz osobach represjonowanych), przysługujących z tytułu niniejszej ustawy, roszczeń.

II. rażąco obrazę przepisów postępowania, która mogła mieć wpływ na treść zapadłego, dotychczas w sprawie orzeczenia, tj.:

a) naruszenie art. 156 § 2 k.p.k. poprzez jego niewłaściwą wykładnię prowadzącą w konsekwencji do niczym nieuzasadnionego uznania przez Sąd odwoławczy, iż brak jakiegokolwiek odniesienia się przez Sąd I Instancji do złożonego przez wnioskodawcę wniosku o udostępnienie mu akt postępowania - tj. otrzymanej przez Sąd z Archiwum Instytutu Pamięci Narodowej akt dotyczących jego osoby, a to poprzez nedoręczenie wnioskodawcy kopii płyty CD zawierającej

komplet tych dokumentów, i to mimo złożenia, przez wnioskodawcę, na rozprawie przeprowadzonej w dniu 22 stycznia 2020 roku, a także z uwagi na niesprecyzowanie przez wnioskodawcę dokumentów, o jakich udostępnienie wnosił, nie należy poczytywać jako naruszenie kierującej postępowaniem karnym zasady jawności i prawa strony do wglądu do dokumentów znajdujących się w aktach sprawy, w sytuacji gdy, wobec braku jakiegokolwiek w zasadzie rozpoznania wniosku złożonego tak przez wnioskodawcę S.W., i to również z uwagi na szczególne obwarowania związane z udostępnianiem poufnych informacji zgromadzonych przez Instytut Pamięci Narodowej, i dalej, również, brak samodzielnego uzyskania dostępu do rzeczowej dokumentacji przez zainteresowanego, brak jakiejkolwiek reakcji na złożony tak wniosek (i to również zwłaszcza wobec występowania przez wnioskodawcę przed Sądem I instancji bez udziału profesjonalnego pełnomocnika), jak również brak realnej możliwości sprecyzowania przez wnioskodawcę wniosku, co do określonych, znajdujących się na płycie dokumentów, poczytywać należy jako rażące i rzutujące przy tym (brak możliwości weryfikacji zebranej tak dokumentacji z poczynionymi przez Sąd, w toku postępowania, ustaleniami) na treść zapadłego w sprawie orzeczenia, naruszenie przepisów prawa procesowego;

b) naruszeniu art. 7 k.p.k. w zw., z art. 410 k.p.k. — poprzez dowolną, a nie swobodną ocenę dowodów, sprzeczną z zasadami prawidłowego rozumowania oraz wskazań wiedzy, doświadczenia życiowego, polegające w szczególności na:

- nieuwzględnieniu przez Sąd odwoławczy, i w zasadzie najmniejsze nawet nie odniesienie się, do przedłożonego przez wnioskodawcę, wraz z apelacją od wyroku Sądu I Instancji, dodatkowych dokumentów, w postaci wyciągu z książeczki wojskowej wnioskodawcy S. W. wydanej w dniu 14 lutego 1983 roku, Nr [...] oraz decyzji Prezesa Instytutu Pamięci Narodowej Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu z dnia 19 października 2018 roku, (...), znak sprawy BU IV (...) stwierdzających przede wszystkim, a co istotne w kontekście analizowanej na ten moment sprawy, na brak zarzucanej niejako przez Sąd I Instancji, wnioskodawcy S. W., w sytuacji gdy rzeczowe dokumenty, jako niekwestionowane i potwierdzające, w sposób jednoznaczny, powoływane przez wnioskodawcę, tak okoliczności, winny*

zostać przez Sąd w sposób szczegółowo przeanalizowane i uwzględnione w toku wydawania przez Sąd, na ten moment, rozstrzygnięcia;

- *całkowicie bezzasadnej i pozbawionej jakichkolwiek podstaw faktycznej odmowie przyznania prymatu wiarygodności zeznaniom wnioskodawcy S.W., w całości, i to w zasadzie bezkrytycznie w ślad za Sądem I Instancji, w szczególności w zakresie, zatrzymania wnioskodawcy, jego internowania, doznanej szkody oraz krzywdy, bezprawności powołania go do służby wojskowej, podejmowanych wobec niego przez organy państwa represji, z przyczyn politycznych, uznając je jedynie za subiektywne odczucia wnioskodawcy, gdy tymczasem wbrew ferowanym tak przez Sąd I Instancji twierdzeniom, zeznania wnioskodawcy w tym zakresie, jako w pełni spójne z zebrany w sprawie, w pozostałym zakresie, materiałem dowodowym, w tym przedstawioną dokumentacją, a także powszechną wiedzą historyczną, jawią się jako w całej swej rozciągłości wiarygodne i winny zostać, w całości, uwzględnione przez tut. Sąd, w toku wydawania rozstrzygnięcia w sprawie;*

- *błędnym uznaniu przez Sąd odwoławczy, iż Sąd I instancji, nie pominął, wbrew zarzutom apelującego, wszystkich zebranych w sprawie dowodów, w tym przedłożonych przez wnioskodawcę, a także wynikających z nich okoliczności faktycznych, uznając czynione tak przez pełnomocnika apelującego zarzuty za pozbawione jakichkolwiek podstaw, tak prawnych, jak i faktycznych, a złożone dokumenty jako nieistotne do wykazania przesłanek uzasadniających spełnienie przesłanek ustawy łutowej, w sytuacji gdy de facto, zarówno Sąd I, jak i II Instancji, a co znajduje swój wydzźwięk w sporządzonych przez oba Sądy uzasadnieniach, nie odniósł się w ogóle, i w konsekwencji nie uwzględnił przy ustalaniu okoliczności stanu faktycznego niniejszej sprawy i dalej, także oceny zasadności kierowanych przez wnioskodawcę, tak roszczeń, wszystkich znajdujących się w aktach sprawy, dokumentów, w tym w szczególności dokumentacji przedłożonej przez wnioskodawcę - tu: decyzji Prezesa Instytutu Pamięci Narodowej Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu z dnia 19 marca 2019 roku, numer [...] /19, potwierdzającego pobyt wnioskodawcy S. W., w okresie od dnia 03 października 1980 roku do 02 września 1981 roku, bez wyroku, w miejscach odosobnienia za działalność polityczną, decyzji Szefa Kombatantów i Osób Represjonowanych z dnia 26 listopada 2018 roku, numer (...) potwierdzającego status wnioskodawcy S.*

W., jako osoby represjonowanej z powodów politycznych, tajnego pisma ppłk mgr G. (szefa Służby Bezpieczeństwa w K.) z dnia 26 października 1980 roku skierowanego do Szefa Wydziału Wojskowej Służby Wojskowej w L., potwierdzającego podejmowanie przez służby, względem wnioskodawcy kontroli operacyjnej oraz działań zmierzających do jak najdłuższego bezprawnego pozbawienia S. W. wniosku S. W. o wydanie mu paszportu oraz notatki służbowej por. K. S. z dnia 23 października 1980 roku, w sytuacji gdy rzeczowa dokumentacja, pochodząca od cechującego się wysokim poziomem zaufania organu, potwierdzająca, w sposób jednoznaczny treść złożonych przez wnioskodawcę zeznań oraz spełnienie przesłanek uzasadniających zasadność kierowanych przez wnioskodawcę, na gruncie tzw. ustawy lutowej, roszczeń, i w konsekwencji, wbrew twierdzeniom Sądu, istotne dla ustalenia istotnych i niezbędnych okoliczności, winna zostać przez Sąd, w sposób wnikliwy zweryfikowana i uwzględniona, w toku wydawania rozstrzygnięcia w sprawie;

c) naruszenie art. 433 § 2 k.p.k. w zw., z art. 457 § 3 k.p.k. polegające na nieprawidłowym przeprowadzeniu przez Sąd II instancji wszechstronnej kontroli odwoławczej, w tym odstąpienie od rozważenia i ustosunkowania się w uzasadnieniu orzeczenia do wszystkich zarzutów zawartych w apelacji lub ich jedynie fragmentaryczne uzasadnienie, a polegające w szczególności na:

- niedostatecznym i nienależytym wykazaniu, czym kierował się Sąd odwoławczy, uznając w zasadzie jednoznacznie, iż wobec wnioskodawcy S. W., nie zaistniały żadne przesłanki określone przepisami ustawy z dnia 23 lutego 1992 roku - o uznaniu nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych a działalność na rzecz niepodległego Państwa Polskiego (tj. Dz. U. z 2018 r., poz. 2099 ze zm.) - uzasadniające przyznanie mu należytego odszkodowania i zadośćuczynienia za doznaną krzywdę, w związku z bezprawnym powołaniem wnioskodawcy do służby wojskowej, przymusowym internowaniem (zmuszeniem do emigracji za granicę), inwigilacją i to w związku z podejmowaną przez wnioskodawcę, działalnością opozycyjną - i to z uwagi, w szczególności, na nie odniesienie się, w najmniejszym w zasadzie nawet stopniu, do powoływanych przez pełnomocnika skarżącego, świadczących o zasadności zgłoszonych żądań, kwestii,

związanych z podejmowaną przez organy Państwa, wobec wnioskodawcy S. W. działań o charakterze represyjnym;

- całkowitym pominięciu i nie odniesieniu się w zasadzie w najmniejszym nawet stopniu do podnoszonych przez pełnomocnika wnioskodawcy, w treści złożonej przez niego apelacji w sprawie, kwestii związanych z analizą pojęcia i definicji „decyzji o internowaniu” będącej częścią regulacji mającej stanowić podstawę przyznania na rzecz wnioskodawcy odpowiedniego i należnego mu odszkodowania i zadośćuczynienia, w sytuacji gdy analizę i prawidłową wykładnię przedmiotowego pojęcia uznać należy za ponad wszelką wątpliwość uznać za istotną, z punktu widzenia oceny zasadności kierowanych przez wnioskodawcę roszczeń, i to w szczególności wobec wielu ujawnionych w treści apelacji, związanych z interpretacją rzeczowego przepisu, wątpliwości,
- pominięciu i nie odniesieniu się, a przy tym nieprzeanalizowaniu, w najmniejszym nawet stopniu, do dotyczących wnioskodawcy S. W., a powoływanych w treści apelacji i zarzucanych tam naruszeń kwestii związanej z bezprawnym powołaniem wnioskodawcy do służby wojskowej, i to w szczególności w kontekście przepisów Zarządzenia Ministra Obrony Narodowej nr 22/MON z dnia 10 czerwca 1980 roku w sprawie służby wojskowej studentów i absolwentów szkół wyższych i to w szczególności z uwagi na jednoznaczne w zasadzie wskazanie przez Sąd I instancji, iż powołanie wnioskodawcy do czynnej służby wojskowej odbywało się zgodnie z obowiązującymi wówczas przepisami prawa, w sytuacji gdy jednoznaczna ocena prawidłowości bądź nieprawidłowości powołania wnioskodawcy do czynnej służby wojskowej jawi się jako ponad wszelką wątpliwość istotna oceny zasadności kierowanych przez wnioskodawcę, w postępowaniu roszczeń;
- całkowitym pominięciu rozstrzygnięcia zarzutów apelującego, i co istotne, zgłoszonych wobec treści wyroku Sądu I Instancji, związanych tak z zarzucanym przez Sąd I Instancji, apelującemu, niewykazaniem, tak poniesienia szkody w związku z podejmowanymi przez organy państwa działaniami, jak i związku przyczynowego pomiędzy tym działaniem a powstaniem szkody, w sytuacji gdy wobec prezentowanego tak przez Sąd I Instancji, w treści uzasadnienia zapadłego orzeczenia, w tym względzie, i zgłoszonych tak naruszeń, dla pełnego rozpoznania

wywiezionej w sprawie apelacji, Sąd odwoławczy winien, w sposób szczegółowy, poddać pod analizę zaprezentowane przez pełnomocnika wnioskodawcy tak zarzuty;

d) *naruszeniu art. 424 k.p.k. poprzez jego niewłaściwe niezastosowanie, polegające na niewskazaniu w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku Sądu II Instancji, w sposób dostateczny i przekonujący, podstawy faktycznej rozstrzygnięcia, a mianowicie faktów, które Sąd odwoławczy uznał za udowodnione, dowodów na jakich oparł się i przyczyn, dla których innym dowodom odmówił wiarygodności i mocy dowodowej, w tym, niewyjaśnienie, w dostatecznym stopniu, i to w szczególności wobec szeregu zgłoszonych przy tym przez pełnomocnika skarżącego zarzutów, podstawy prawnej wydanego przez Sąd, kwestionowanego na ten moment, wyroku, jak również w zasadzie bezkrytyczne przyjęcie poczynionych przez Sąd I Instancji ustaleń faktycznych za prawidłowe i własne, rzutujących przy tym, bezsprzecznie, na treść zapadłego w sprawie, niniejszym, rozstrzygnięcia.”*

Podnosząc powyższe skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku Sądu Apelacyjnego w (...), w całości i przekazanie sprawy Sądowi odwoławczemu do ponownego rozpoznania.

W odpowiedzi na przedmiotową kasację Prokurator wniósł o jej oddalenie jako oczywiście bezzasadnej, a przedstawiciel Ministra Obrony Narodowej o pozostawienie jej bez rozpoznania z uwagi na niedopuszczalność.

Sąd Najwyższy zważył co następuje.

Kasacja okazała się bezzasadna w stopniu oczywistym.

Rażące naruszenie prawa, mogące mieć istotny wpływ na treść orzeczenia, zachodzi wówczas, gdy jest ono niewątpliwe i oczywiste, przy czym chodzi tutaj nie tyle o łatwość stwierdzenia danego uchybienia, ile o jego rangę i natężenie stopnia nieprawidłowości oraz zasadniczy wpływ tego uchybienia na treść orzeczenia odwoławczego (podobnie Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z 29 maja 2012 r., II KK 106/12, OSNKW 2012). Kasacja, zwłaszcza z uwagi na konieczność jej sporządzenia przez podmiot profesjonalny, nie może sprowadzać się jedynie do wykazania niezadowolenia z prawomocnego rozstrzygnięcia sądu, ale wskazać konkretnie wady orzeczenia, których charakter jest tak dalece widoczny, że pomimo

prawomocności tegoż rozstrzygnięcia musi ono zostać wzruszone. Jak wyraźnie stanowią przepisy procedury karnego regulujące postępowanie kasacyjne, nadzwyczajny środek odwoławczy wniesiony może być wyłącznie od prawomocnego orzeczenia i dotyczyć wyłącznie jego mankamentów.

Rzekome naruszenia prawa materialnego zawarte w pkt 1 kasacji nie mogły stać się podstawą do postawienia skutecznego zarzutu. Bowiem w postępowaniu odwoławczym na gruncie k.p.k. sąd II instancji orzeka co do zarzutów stawianych w zwykłym środku odwoławczym, a poza granice zaskarżenia wyjść może jedynie w wyjątkowych przypadkach – np. gdy uzna, że w sprawie doszło do takich naruszeń prawa, które mimo, iż nie podniesione w apelacji prowadziły do wydania orzeczenia rażąco niesprawiedliwego. W przeciwieństwie bowiem do orzekania w postępowaniu cywilnym, gdzie sąd cywilny odwoławczy bez względu na stanowisko stron oraz zakres zarzutów powinien zastosować właściwe przepisy prawa materialnego, a więc także usunąć ewentualne błędy prawne sądu pierwszej instancji, niezależnie od tego, czy zostały one podniesione w apelacji (wyrok Sądu Najwyższego - Izba Cywilna z dnia 5 października 2018 r., I CSK 629/17, www.sn.pl) – sąd karny odwoławczy nie rozpoznaje ponownie sprawy.

Stosowanie prawa materialnego bowiem oznacza dokonanie wykładni przepisów prawa w celu uzyskania treści normy prawnej, pod którą następnie dokonuje się subsumcji prawidłowo ustalonego stanu faktycznego. Sąd odwoławczy w postępowaniu karnym może orzec reformatoryjnie, m.in. przez uwzględnienie zarzutu naruszenia prawa materialnego. Wówczas w istocie sąd ten bazując na ustaleniach faktycznych poczynionych w sprawie dokonuje poprawnej wykładni przepisu prawa materialnego stanowiącego podstawę rozstrzygnięcia (o winie lub karze) i dokonuje następnie subsumcji pod prawidłowy przepis. Jednak, gdy nie uwzględnia zarzutów apelacji co do prawa materialnego, uznając, że rozstrzygnięcie sądu I instancji jest poprawne i w związku z tym utrzymuje wyrok w mocy, nie dokonuje już ponownie subsumcji stanu faktycznego pod przepis prawa materialnego (ten uznany za prawidłowo zidentyfikowany przez sąd meriti). Czym innym jest bowiem uznanie, że zarzut naruszenia prawa materialnego nie jest zasadny (element czysto procesowy), a czym innym uczynienie tego przepisu podstawą własnego orzeczenia (element materialnoprawny). W tym sensie sąd

odwoławczy w postępowaniu karnym nie rozpoznaje raz jeszcze sprawy w zakresie pociągnięcia sprawcy do odpowiedzialności karnej lub uwolnienia go od niej w opłyce konkretnych norm prawa materialnego. Utrzymując wyrok w mocy nie stwierdza bowiem, iż sprawę rozpoznał tak jak sąd I instancji i tym samym „upewnił się”, że orzekłby identycznie. Nie taki jest charakter tego rodzaju orzeczenia.

W zakresie zarzutów procesowych z pkt 2 kasacji, a dotyczących nieprawidłowości postępowania odwoławczego także nie można uznać ich za zasadne.

Zarzut z pkt a) nie dotyczy w ogóle postępowania przed sądem odwoławczym. Jest on powtórzeniem zarzutu apelacyjnego dotyczącego postępowania przed Sądem I instancji, do którego wyczerpująco odniósł się na etapie apelacyjnym Sąd odwoławczy.

Zarzut b) także nie dotyczy w żadnej mierze postępowania odwoławczego, gdyż Sąd Apelacyjny nie prowadził własnego postępowania dowodowego, ani nie oceniał na nowo zgromadzonego materiału dowodowego. Z treści tego zarzutu wynika, że skarżący kwestionuje podzielenie stanowiska Sądu I instancji, ale w żadnej mierze wiąże go z zarzutem naruszenia standardu postępowania odwoławczego. Kwestionuje de facto wciąż stanowisko Sądu Okręgowego.

Dopiero zarzuty z pkt c) i d) dotyczą fazy postępowania apelacyjnego i należy je odczytywać wspólnie jako wyraz zakwestionowania przez skarżącego sposobu rozpoznania apelacji i uzasadnienia racji przez Sąd odwoławczy. Jednak nie jest możliwe odniesienie się do nich w sposób merytorycznie pogłębiony, gdyż oprócz zarysowanych z zaznaczeniem „w szczególności” mankamentów postępowania odwoławczego, w samym uzasadnieniu kasacji jej autor rozwodzi się jedynie nad zagadnieniami prawa materialnego, co jak wskazano wyżej – nie ma znaczenia w perspektywie skuteczności zarzutu z pkt 1. Skarżący owym rzekomym rażącym naruszeniom kontroli odwoławczej nie poświęca w uzasadnieniu kasacji miejsca, natomiast w jej petitum prezentuje na tyle ogólne kwestie, iż trudno uznać je za konieczne dla postępowania kasacyjnego wykazania rażącego charakteru naruszenia prawa procesowego mające istotny wpływ na treść wyroku. Pozostaje w tym zakresie jedynie odesłać do rozważań Sądu Apelacyjnego na s. 12-17, które wobec braku adekwatnego zakwestionowania Sąd Najwyższy podziela.

Wobec powyższego należało orzec jak w sentencji.